

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. De dilationibus post litis contestationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

dilatatio sit magni momenti, & parvi res controversa; si sit causa alimentorum, &c. Et quoniam, quando terminus est nimis brevis, appellari potest, idem erit, quando est nimis longus; nam sicut termino nimis brevi gravatur Reus; sic gravari potest Actor termino nimis longo, illi concessio.

776. Quæstio ulterior est, an, si quis vocatur ad respondendum suo Adversario Romæ *in causa privata*, datis certis induciis, & interim vocatur Romam *pro utilitate Sedis Apostolica*, teneatur Romæ respondere illi causæ particulari, seu privata? vel potius domum reversus, possit petere novas inducias? Resp. quòd hoc secundum, ex c. *Exposuit. 4. h. t.* ubi habetur rescriptum Gregorii IX. ad Abbatem Aquaviva, & Archidiaconum Turonensem. Cùm enim mandasset Pontifex Archiepiscopo Burdegalensi, qui super jure Primatiæ controversiam habebat cum Archiepiscopo Bituricensi, ut ad initium Quadragesimæ per se, vel Procuratorem suum coram se compareat, qui postea personaliter vocatus pro subsidio Ecclesiæ Romanæ, ipse Romam venit, ubi & Bituricensis constitutus postulavit, ut in negotio Primatiæ procedatur; sed Procurator Archiepiscopi Burdegalensis, qui domum rediit, excepisset, principalem suum, cùm pro publica causa fuerit vocatus, habere privilegium, causam Primatiæ revocandi domum, Bituricensi contra respondente prius mandatum per posterius non fuisse revocatum: Pontifex Burdegalensi dilationem usque ad festum Nativitatis indulgit. Ratio hujus indulti est, quia quando quis Romæ, vel etiam alibi ex justa, aut necessaria causa constitutus, domo abesse cogitur, ubi habet acta, & instrumenta, aliaque præsidia se defendendi, neque distinetur alienis negotiis. Unde æquitatis naturalis est, ne compellatur ad respondendum extra domum suam, ubi habet adjumenta defensionis; concordat c. *fin. de foro compet.*

777. Quæres 2. an, si verbum aliquod generale, vel ambiguum in libello reperitur, quod deinde declaratur, peti possint novæ dilationes deliberatoriæ, & his negatis appellari? Ad hanc quæstionem rescripsit Honorius III. Episcopo Ferentino.

Tom. II.

Causa proposita erat: cùm quidam Presbyter contra Nobiles Andream, & Georgium quereretur, quòd pensionem Ecclesiæ suæ debitam non solverint jam tribus annis, & ultra; ipsi verò peterent, quantum spatium per illud, & ultra, significaretur, & Presbyter septem annis à solutione cessatum assereret: Nobiles dicentes, libellum hac expressionem mutatum, longiores ad deliberandum inducias petiverunt, appellatione ad Pontificem interposita; sed Pontifex appellationem *frivolam* esse declaravit, & in causa procedi jussit. Ex quo textu sequitur ad quæstionem propositam respondendum negativè.

ARTICULUS III.

De dilationibus post litis contestationem.

CUM n. 766. dixerimus, etiam in secunda parte judicii, dari dilationes, quæ probatoriæ, & allegatoriæ dicuntur, & communiter peremptoriæ sunt, ut notavimus n. 771. notandum 1. quæstionem, quid sit dilatio *peremptoria*? expositam esse à n. 770. ubi etiam diximus dilationem *probatoriam* regulariter esse peremptoriam; de quo V. n. 1474. quid verò veniat nomine termini *probatorii*, & *reprobatorii*? & qualiter à Judice assignandus sit? V. n. 1473. Notandum 2. si per eum non stetit, cui dilatio data est, non esse exhibitam probationem in termino præfixo, non dari secundam dilationem, sed reintegrari primam, ex dict. n. 772. & n. 1475. Not. 3. etiam in iudicio Summario probatoriam dilationem debere esse peremptoriam, ex n. 1476. tempus autem dilationis probatoriæ, esse continuum, ex n. 1477. & terminum dilatoriæ probationis posse esse duplicem, nimirum vel ad simpliciter probandum, vel ad probatum habendum, ex n. 1478. an autem & qualiter detur restitutio contra terminum dilationis probatoriæ? dicemus à n. 1479. & quantus possit esse terminus dilationis probatoriæ à Judice assignandus per Judicem? à n. 1473. & 1488.

Cæ 2

Quam-

Quamvis autem dilationes probatoriæ communiter peremptoriæ sint, & tantum semel concedantur; dari tamen exceptionem iusti impedimenti, constat ex *num. 772. & 773.* & non procedere in causis criminalibus; ex *num. 773.* quibus positus:

779. Quæstio est. 1. an dilationes probatoriæ non concedantur, nisi ad instantiam partis? 2. an Judex ex officio eas concedere possit, nemine petente? 3. an censeantur peremptoriæ, esto in concessione dilationis non addatur terminus *peremptoria*? 4. an in hoc sit differentia inter Actorem; & Reum? 5. an dilatio probatoriæ sæpius peti possit? & quid ad eam obtinendam requiratur? 6. penes quem sit definire quantitatem temporis pro dilatione probatoria concedenda?

780. Ad 1. Resp. regulariter non concedi, nisi ad instantiam partis litigantis; probatur ex *L. Quoniam. 1. C. h. t.* ibi: quoniam plerumque evenit, ut Judex instrumentorum, *vel personarum gratiâ* dilationem dare rerum necessitate cogatur, spatium instructionis exhibendæ postulatam, dari convenit. Quod hac ratione arbitramur esse moderandum: ut, si ex ea provincia, ubi lis agitur, vel persona, vel instrumenta poscuntur, *non amplius quam tres menses indulgeantur*: si verò ex continentibus provinciis, *sex menses custodiri*, iustitia est. In transmarina autem dilatione, *novem menses* computari oportebit. Quod ita constitutum, judicantes sentire debent, ut hac ratione *non sibi concessum* intelligant dandæ dilationis *arbitrium*; sed eandem dilationem, si rerum urgentissima ratio flagitaverit, & necessitas desideratæ instructionis exegerit, *non facile amplius, quam semel*, nec ullâ trahendi arte sciant esse tribuendam. Nam per illum terminum *postulatum*, satis insinuat ejsusmodi dilationes tum demum dandas, *cum id postulatum fuerit*; præsertim, cum statim subjungatur: quod ita constitutum, judicantes sentire debent, ut hac ratione *non sibi concessum* intelligant, *dandæ dilationis arbitrium*.

781. Ad 2. Resp. posse, necessitate, vel ratione id exigente, ut constat ex cit. *L. Quoniam. §. Sed eandem dilationem*, & juxta

modum in dicta *L. præscriptum*, scilicet, si ex eadem provincia sint producendi testes; vel instrumentum, dilatio non excedat tres menses; si ex aliena, non sex; si ex ultramarina, non novem; ita Zoësius in *lib. 3. C. tit. 11.* ubi addit: *effectum dilationum* esse; ut stante tempore dato, quod continuum est, etiam currens tempore feriarum, quarumcunque officium Judicis cesserit; cit. *L. 3.* esse etiam dictum tempus peremptorium, ut actus, qui eo tempore fieri debuit, postea inutiliter fiat; nam elapso termino excluditur potestas faciendi, per *L. Scire oportet. 13. §. 1. de excusat. Tutor.* quamvis tempus non currat ei; qui non habuit copiam adeundi Judicem absentem; sic Faber in *l. 3. C. tit. 10. def. 2.*

Ad 3. Resp. affirmativè, ex dicend. *n. 782. 1473.* ita tenet Maranta de ordin. *judic. p. 6. actu 3. num. 2.* Ad 4. Resp. quòd sic. Equalitas enim in judiciis inter Actorem, & Reum servanda est, ut, quantum temporis datur Actori, tantum detur etiam Reo, si petat, cum ejus partes sint favorabiles, *Reg. 25. in ff. hinc dilatio probatoria, quæ datur in judicio, semper est communis*, ita, ut, si detur uni parti litiganti, prosit etiam alteri; *L. Petenda, 6. C. de temp. in integr. restit.* quamvis Judex longiorem dilationem dare possit Reo, quàm Actori, eò quòd non perinde Reus possit ad iudicium venire instructus, sicut Actor; sic Maranta cit.

Ad 5. Resp. posse, quando intercessit *783. justum impedimentum*, sed adhibita solennitate *legali*, seu solennitate juris, videlicet, ut eam petens, post allegatam, & probatam legitimam petendi causam, juramentum edat, quòd non malitiosè, & dolosè talem dilationem petat, juxta *Auth. de testib. §. quia verò, collat. 7.* *Auth. At qui semel, C. de probat. c. in causis, 15.* & ibi gloss. *V. productionem; de testibus*; ut autem, etiam his à petente præstitis, secunda, tertia, vel etiam quarta dilatio probatoria ritè, validequè concedatur, necesse est, quòd Judex prius cognoscat *de iustitia impedimentij*; secus enim dilatio, & processus in ea fundatus, esset nullus; sic *Andr. Gail. l. 1. observ. 71. à n. 4.* Ulterior autem, seu quinta dilatio, nunquam dari solet, ut colligitur ex cit. *Auth. At qui semel*; & tradit gloss. *magn. in cit. L. fin.*

fin. ff. de fer. & dilat. idquæ, ne lites fiant immortales, & causa plus æquò extrahatur, L. *properandum*, 13. C. de *judic.*

784. Ad 6. Resp. quando dilationes sunt *legales*, secundum eas procedendum; in *arbitrariis* autem pertinere terminum ad Judicem, consideratis circumstantiis, ut jam dictum est. Illud etiam hic addendum, quamvis n. 778. dixerimus, tempus dilationum esse *continuum*, debere intelligi, nisi feriæ absorberent vel totum, vel majorem partem temporis dilationum; sic Maranta cit. n. 18. vel incidere-
rent feriæ repentina; tum restitutio fieri deberet ad totidem dies, quot per illas intercepti sunt, ut habetur L. *Sed etsi*, 26. §. *Si feria. ff. quibus causis Major.*

ARTICULUS IV.

De dilationibus definitoriis, & executoriis.

785. **I**stæ conceduntur in tertia parte judicii, de qua n. 1. & quid earum nomine veniat? exposuimus n. 766. in fine; quo posito quaestio est. 1. an Judex elapso termino definitorio, Reo citato, sed non comparente, illo etiam absente procedere possit ad sententiam? 2. quanti temporis sint dilationes executoriæ? 3. an hæc dilationes habeant locum in actionibus realibus? 4. an in criminalibus? 5. an etiam detur dilationis prorogatio? 6. an ad hanc concedendam requiratur causæ cognitio? 7. an hæc fieri possit etiam invita parte adversa? 8. an etiam dilatio probatoria possit prorogari? 9. quis sit effectus dilationum? 10. an valeat concessio dilationis facta, parte absente, sub conditione, si per eam postea ratificetur? 11. quid dicendum, si Judex in sciã parte adversa prorogavit dilationem, & illa compareat intra primum terminum? 12. an dies pro termino assignatus cedat illi totus, cui assignatus fuit?

786. Ad 1. Resp. quod possit, ut dicemus infra tit. 27. & constat ex L. *in peremptorio*, 71. ff. de *Judic.* ibi: *in peremptorio autem comminatur is, qui edictum*

dedit, etiam absente diversa parte cogniturum se, & pronuntiatum; ubi gloss. lit. B. non tantum *comminatur*, inquit, sed etiam *condemnat*; id, quod etiam colligitur ex c. *Consul.* 24. de *offic. Delegati.* Ad 2. Resp. quod olim fuerint 30. *dierum*, postea *duplicata*, hodie sint per Justinianum Imp. *quadrimestres* L. 2. & 3. C. de *usuris rei jud.* & quamvis induciæ istæ sint legales, earum tamen spatium prorogari à Judice potest, causâ cognitâ, si quid Reo incidere, quo celerem rei præstandæ facultatem ei auferat. Arctare etiam potest, sed rarius, L. 2. & 3. C. de *usuris rei judic.* Hodie moribus multorum tribunalium dilationis istius concedendæ facultas est in arbitrio Judicis. Ad 3. Resp. quod non in his, quæ statim habent executionem; quamvis & tunc concedi possint, si possessor non possit. Statim cedere, vel caveat per fidejussores de re, vel ejus affirmatione, ex L. *qui restituere*, 68. ff. de *rei vindicat.* & §. *etsi in rem. Institut. de offic. Judicis.*

Ad 4. Resp. quod non, extra certos casus; ut, si mulier capitis damnata, sit prægnans; nam & istæ non patiuntur dilationem, nisi gravi causâ exigente, ut si à Reo prius aliquid præstandum foret, obligato v. g. ratiociniis. Ad 5. nota dilationis prorogationem nihil aliud esse, quam ejusdem adhuc durantis, & nondum elapsæ extensionem; hinc tempus ad quod extenditur, cum præcedenti est eadem dilatio; quo posito: Resp. affirmativè, ut notat Zoësius l. 2. ff. *tit. 12.* & notavimus num. præced. Ad 6. Resp. juxta nonnullos affirmari; ne in his, quæ morantur judicium, temere procedat; sufficere tamen cognitio de sufficientia causæ, propter quam prorogatio imploratur; aliis tamen negantibus; ut notat Pirhing. h. t. n. 22.

Ad 7. Resp. quod sic, modò adsit iusta concedendi causa, Judici cognita; nequæ dicas: Adversarius, contra quem est concessa, habet jus quæsitum; ut eâ finita possit procedere; ergo sine cognitione causæ non est eo spoliandus. Resp. dato anteced. negando suppositum, quod prior dilatio dicatur finita prius, quam finiatur tempus, in quod prorogatum est; hoc enim durante durat eadem dilatio,